

Наукове і мистецьке осмислення історії України

Історія України — наука, що створювалася впродовж багатьох століть і мала декілька етапів.

Перші писемні згадки про природу і населення українських земель знаходять у творах давньогрецьких, арабських, римських, візантійських істориків, географів і мандрівників. У книзі «Війна з готами» Прокопія Кесарійського читаємо таке: «Ці племена не підкоряються одній людині... а тому про все, що для них корисне чи шкідливе, вони обмірковують спільно. Всі вони високі і надзвичайно міцні... Вони зовсім не злі і не підступні».

Перші вітчизняні згадки про українські землі знаходимо в літописах, княжих грамотах, літературних творах доби Русі-України. Цей період дослідження історії українських земель називається літописним.

У «Повісті минулих літ» з'являється узагальнювальна назва всіх земель — «Русь». А в Київському літописі вперше була внесена назва «Україна». Запис датований 1187 роком.

Про історію козацької України оповідають козацькі літописи. Вони присвячені переважно історії козацтва та темі козацьких війн. До наших днів дійшли три найвизначніші козацькі літописи: Літопис Самовидця, Літопис Григорія Граб'янки, Літопис Самійла Величка. Козацькі літописи завершують літописний період української історії.

Від початку XIX століття починається період справжніх наукових історичних досліджень. Батьком сучасної української історії вважають Михайла Грушевського. Він написав близько двох тисяч історичних праць. Найвідоміша серед них — десятитомна «Історія України-Руси».

Коли ж за справу написання історії беруться письменники, художники — історія перетворюється у захопливу розповідь із багатьма яскравими деталями.

Отже, з моменту появи писемності різними людьми, у різний спосіб пишеться історія людства, і на її тлі — історія України.

Практичні завдання

Завдання 1.

Складіть речення зі словами та словосполученнями, які розкриватимуть тему уроку: «Повість минулих літ»; *Визвольна війна українського народу*; *XIX століття*; *Історик № 1*.

Завдання 2.

Прочитайте текст про походження назви «Україна». Придумайте до кожного абзацу по два запитання. Запишіть їх у зошит.

Найдавнішими назвами, якими наші предки називали свою землю та самих себе, були «Русь» та «русичі». У часи Русі зародилася і теперішня назва — Україна.

Назва «Україна» була вперше вжита в Київському літописі у 1187 р. і поширювалася на такі українські землі, як Київщина, Переяславщина й Чернігівщина.

Деякі історики пояснювали походження назви України від слова «окраїна», «земля біля кордону». Але існує й інша думка, що назва походить від слова «край», що означає «частина землі».

Згодом назва «Україна» поширилася на всю землю, де мешкали наші предки, витіснивши з ужитку давню назву «Русь», і дала найменування нашому народові.

Завдання 3.

Які історичні джерела знадобилися б художнику Миколі Івасюку, щоб намалювати картину «В'їзд Богдана Хмельницького до Києва»?

Речові _____

Писемні _____

Візуальні (зображувальні) _____

Усні _____

Етнографічні _____

«В'їзд Богдана Хмельницького до Києва»,
художник Микола Івасюк (1912)

Джерело: wikipedia

Завдання 4.

Кого зображено на портреті?

Джерело: wikipedia

Запишіть три риси характеру, які, на вашу думку, мав цей діяч.

1. _____
2. _____
3. _____

Завдання 5.

Здається, автор історичного тексту забув написати назву. Допоможете? Доберіть назву до тексту.

У першій половині XV століття на півдні сучасної України виникла нова держава — Кримське ханство. Місце для столиці знайшли в долині між горами, добре захищеній від ворогів, і назвали її Бахчисарай, що в перекладі з татарської означає «палац у саду». Тут і збудували палац для правителів держави, що називають Ханським. На внутрішньому подвір'ї палацу відбувалися паради та інші урочисті події. Поряд велика мечеть — мусульманський храм, над яким піднімаються мінарети. Сьогодні Бахчисарайський палац — національна святиня кримськотатарського та українського народів, пам'ятка культури світового значення.

(Історія України (Вступ до історії): підручник для 5 класу загальноосвітніх навчальних закладів / О. І. Пометун, І. А. Костюк, Ю. Б. Малієнко. — К.: Видавничий дім «Освіта», 2013. — 192 с.: іл.)